

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието*

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: Министерство на образованието и науката	Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, приета с Постановление № 82 на Министерския съвет от 2017 г.
За включване в оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.01.2018 г. – 30.06.2018 г.	Дата: 02.04.2018 г.
Контакт за въпроси: Яна Йотова – Бакалова	Телефон: 02 9217 641

1. Дефиниране на проблема

Проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, приета с Постановление № 82 на Министерския съвет от 2017 г. (Постановление) е изготвен в контекста на политиките и мерките, които Министерството на образованието и науката (МОН) осъществява за повишаване качеството на висшето образование и за подобряване връзката му с пазара на труда.

Проектът на Постановление е изготвен с оглед на необходимостта Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, приета с Постановление № 82 на Министерския съвет от 2017 г. (Наредба) да влезе в сила от учебната 2019 – 2020 година.

Налице са следните проблеми, които обуславят приемането на Постановлението:

- Липсата на достатъчно време висшите училища да се подготвят и да променят, където е необходимо, учебните си планове и програми, за да извършват обучение в по специалност „Право“ в съответствие с новоприетите нормативни изисквания. Към настоящия момент не е завършило реструктурирането на учебния процес във всички юридическите факултети.
- Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) няма достатъчно време и възможност да актуализира критериите за оценяване и акредитация на специалността от регулираните професии „Право“, както и да създаде такива за оценка и програмна акредитация на професионално направление 3.6 Право.
- Министерството на правосъдието се нуждае от времеви толеранс, за да сформира работна група, която да направи преглед на нормативната уредба в сферата на обучението по специалността от регулираните професии „Право“ с цел синхронизирането ѝ с тази за придобиването на юридическа правоспособност.

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Налице е необходимост Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, приета с Постановление № 82 на Министерския съвет от 2017 г. да влезе в сила от учебната 2019 – 2020 година.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемите, които са идентифицирани, е възможно да бъдат решени чрез приемане на Постановлението.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Към настоящия момент не са извършвани последващи оценки на нормативния акт по смисъла на Глава трета от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г. (обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г.).

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Целта на Постановлението е да бъде предоставено достатъчно време на висшите училища, на НАОА и на Министерството на правосъдието да подготвят необходимите условия за прилагането на Наредбата.

Чрез приемането на Постановлението ще се създадат условия за изпълнението на целите за повишаване качеството на висшето образование и подобряване на връзката му с пазара на труда, заложен в стратегическата рамка на висшето образование в Република България, в конкретика със следните цели на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.:

Цел 5.2. Съществено повишаване на качеството на висшето образование и на съвместимостта му с европейските системи за висше образование с цел заемане на достойно място в Европейското пространство за висше образование.

Цел 5.3. Изграждане на устойчива и ефективна връзка между висшите училища и пазара на труда и постигане на динамично съответствие между търсенето и предлагането на специалисти с висше образование.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички

предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането на Постановлението е обусловено от съществуващата обществена потребност да се постигне по-високо качество на висшето образование по специалността „Право“ за придобиване на професионална квалификация „юрист“, както и по-висока степен на съответствие на посочената професионална квалификация с изискванията на институциите и на бизнеса. Постановлението ще окаже въздействие върху няколко групи заинтересовани страни.

1. Нормативният акт ще има пряко въздействие спрямо студентите, които се обучават по специалност „Право“ и потенциалните студенти, които ще се обучават по посочената специалност. За мащабите на въздействие на нормативния акт в тази връзка са показателни актуалните данни, предоставени от Центъра за информационно осигуряване на образованието, според които броят на обучаваните студенти по специалност от регулираните професии „Право“ във всички висши училища за първия семестър на учебната 2017/2018 година е общо 9058. Информация за броя на посочените студенти във всяко от висшите училища е представена в последващата таблица.

Висше училище	Специалност	Брой студенти
Бургаски свободен университет	Право	361
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър"	Право	844
Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий"	Право	1093
Нов български университет - София	Право	692
Пловдивски университет "Паисий Хилендарски"	Право	1036
Русенски университет "Ангел Кънчев"	Право	611
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	Право	1881
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	Право (10 семестъра)	169
Университет за национално и световно стопанство - София	Право	1467
Югозападен университет "Неофит Рилски" - Благоевград	Право	904
	Общо:	9058

Пряко въздействие нормативният акт ще окаже и по отношение на висшите училища, в които се извършва обучение по специалност „Право“ като институции в системата на висшето образование и на преподавателите в тях.

2. Косвено въздействие ще бъде оказано относно публичните институции и бизнеса, във връзка с необходимостта от специалисти, придобили висше образование по специалността „Право“ с професионална квалификация „юрисист“.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Идентифицирани са следните варианти на регулативна намеса:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант);

Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки.

Вариант 0 – неприемане на действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи вариантът „Без действие“, преди всичко ще продължи да бъде затруднено безпроблемното провеждане на обучението по специалност „Право“ във висшите училища, където то се осъществява. Ще продължат да са налице проблеми, и пречки пред извършване на обучението по посочената специалност в съответствие с новоприетите нормативни изисквания, включително и относно предоставяне на качествено обучение. Неприемането на действия обуславя продължаващи затруднения и относно възможността на бъдещите работодатели да наемат специалисти, обучавани по специалност „Право“ в съответствие с новоприетите нормативни изисквания.

Ще продължат да съществуват бариери пред постигане на целите, определени в стратегическата рамка на висшето образование в България.

Вариант 1 – регулаторна намеса (приемане на Постановлението).

В проекта на Постановление се предвижда следното изменение на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрисист“, приета с Постановление № 82 на Министерския съвет от 2017 г.:

§ 1. Параграф 7 от Преходните и заключителните разпоредби се изменя така:

„§ 7. Наредбата влиза в сила от учебната 2019 – 2020 г.“

Предложението за предприемане действия по отлагане влизането в сила на Наредбата е вследствие на решение от заседание на експертна работна група, която има за задача да извърши мониторинг и налага прилагането на нормативния акт. Решението се базира на консенсусно становище на представители на заинтересованите институции, участвали в дейността на посочената експертна работна група. Преценено е, че отлагането на влизането в сила на Наредбата ще даде възможност на заинтересованите институции да извършат дейности по компетентност, което да създаде условия за прилагане на Наредбата от учебната 2019-2020 година. Това ще се отрази благоприятно и върху потенциалните и настоящи студентите по специалността „Право“, върху преподавателите в юридическите факултети, както и по отношение на бъдещите работодатели и др.

Посредством приемането на Постановлението Наредбата ще се създадат условия за безпроблемно провеждане на обучението по специалността „Право“ във висшите училища, където то се осъществява, както и за повишаване качеството на обучението по посочената специалност.

На основание горепосоченото Вариант 1 следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Вариант 0. При прилагането на нулев сценарий запазването на настоящата ситуация обуславя рискове и отрицателни последици в социален и икономически аспект.

Нормативната уредба в сферата на обучението по специалността от регулираните професии „Право“ няма да е хармонизирана с тази за придобиването на юридическа правоспособност.

Няма да бъдат актуализирани критериите на НАОА за оценяване и акредитация на специалността от регулираните професии „Право“.

Неприемането на Постановлението ще се отрази преди всичко в негативен план по отношение на потенциалните студенти и на студентите, които в момента се обучават във висшите училища по специалност „Право“ за придобиване на професионална квалификация „юрист“. Ще продължат да съществуват бариери пред възможността те да бъдат обучавани в съответствие с новоприетите нормативни изисквания.

Отрицателен ефект ще има и върху висшите училища в системата на висшето образование, в които се обучават студенти по специалност „Право“ за придобиване на професионална квалификация „юрист“, тъй като не всички висши училища ще имат възможност да реструктурират учебния процес в юридическите факултети и да извършват обучение в съответствие с новоприетите нормативни изисквания. Негативно отражение се очаква и спрямо преподавателите по посочената специалност във връзка с бариерите за осъществяване на качествено обучение, които ще продължават да стоят пред тях.

Като цяло ще бъде затруднено обучението на студентите от специалност „Право“.

Ако не се предприемат никакви действия, това ще окаже негативно въздействие относно бизнеса и публичните институции в България, които се нуждаят от специалисти с висше образование, обучавани по специалност „Право“ и придобили професионална квалификация „юрист“.

В случай, че Постановлението не бъде прието, ще бъдат възпрепятствани усилията на българската държава, насочени към повишаване качеството на висшето образование, в конкретика по специалност „Право“ и подобряване съответствието му с изискванията на пазара на труда.

Липсват субективни и обективни данни, от които би могло да се направи изводът, че проблемът може да се разреши без допълнение на Наредбата. Поради горепосоченото Вариант 0 – да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен.

Вариант 1. В процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни икономически и социални ефекти по отношение на заинтересованите страни в случай, че се приеме Постановлението.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0. При неприемане на Постановлението не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни. Не се предвиждат конкретни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи при бездействие.

Вариант 1. Приемането и прилагането на Постановлението се очаква да има положително въздействие в социален и икономически план върху идентифицираните заинтересовани страни.

Посредством приемането на постановлението нормативната уредба в сферата на обучението по специалността от регулираните професии „Право“ ще бъде приведена в синхрон с тази за придобиването на юридическа правоспособност.

Ще се актуализират критериите за оценяване и акредитация на специалността от регулираните професии „Право“ и ще се създадат такива за оценка и програмна акредитация на професионално направление 3.6 Право.

Чрез осъществяване на предвиденото допълнение на Наредбата ще се създадат благоприятни условия студентите, които се обучават по специалност „Право“ за придобиване на професионална квалификация „юрист“, както и бъдещите студенти по специалността да бъдат обучавани съгласно новоприетите нормативни изисквания.

Висшите училища, в които се осъществява образователен процес по специалност „Право“ за придобиване на професионална квалификация „юрист“, ще имат възможност да реструктурират учебния процес в юридическите факултети и да извършват обучение в съответствие с новоприетите нормативни изисквания. Позитивни ефекти се очаква Постановлението да окаже и относно преподавателите по посочената специалност по посока на създаване благоприятни условия за осъществяване на качествено обучение.

Като цяло ще се създадат условия за безпроблемно осъществяване на обучението по специалност „Право“ във висшите училища, където то се провежда и оттам – за подобряване на неговото качество.

Приемането на Постановлението ще има положително въздействие по отношение на бизнеса и публичните институции в България, които се нуждаят от специалисти с висше образование, обучавани по специалност „Право“ и придобили професионална квалификация „юрист“.

В случай, че се осъществи регулаторна намеса (Постановлението бъде прието), ще бъдат създадени благоприятни възможности за осъществяване усилията на българската държава, насочени към подобряване качеството на висшето образование, в конкретика по специалност „Право“ и към създаване на устойчива връзка с пазара на труда.

В резултат на горепосоченото се налага изводът, че Вариант 1 съдържа потенциал за разрешаването на идентифицираните проблеми.

В стратегически план положително въздействие се очаква по отношение на постигането на по-високо качество на висшето образование, в конкретика по специалност „Право“.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са установени възможни рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Приемането и действието на Постановлението нямат ефект върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро -, малките и средните предприятия (МСП)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Няма ефект

Постановлението не засяга пряко МСП.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

Проектът на нормативен акт не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Имена и длъжност: Ангелина Ламбрева, директор на дирекция „Висше образование“

Дата:

Подпис:

В настоящата частична предварителна оценка на въздействието са извършени промени спрямо становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в Министерския съвет.